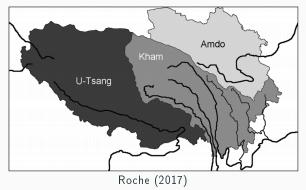
Problem 4: Tibetan র্ব্র-শ্লুব্য

Yubin Zhang April 13, 2019

The Hong Kong Polytechnic University

Preface: Beyer (1992); DeLancey et al. (2003)

The Wylie scheme is a method for transliterating the Tibetan script into Latin letters (Wylie, 1959). Some examples of the Wylie transliteration are illustrated in the following table.

र्धाः gi	Khra	5. ta	্phur বের্মি	₩. ₹ĭ.	spal 뒰더.	جُ . de	可能与 brjod	L.	ح آ	lqa آخر.
শ্ব্যুনা	বশ্বম	ગુવ.	শ্বাপ্ড'	য ্ ব	Ā	ব্ৰীশ্ৰ	1	5§5	ৰ্ম্ভ	সূকা
sog	bsam	kun	g.yu	thab	rgyu	bzlos	skye	dpyid	spyod	brag

Read the examples given above and transliterate the following Tibetan texts (13')

Answers:

קקב.	ৰ্ন্ন্য্	윰.	প্রদার	ସମ୍ପ୍ରିସ:	বল্লুবাহা	ರ∯೯.	₹₹1.	B5.	최크도.
bdang	grol	lt a	lugs	bsleb	bsgrigs	brkyang	rnam	khyed	gzang
র্ব্বনা.	দেখনম.	Ę &ľ							
phrug	'thams	ius							

Step 1. Decode the phonology.

Classical Tibetan has complex consonant clusters—brag (CCVC), sbal (CCVC) and brjod (CCCVC).

Then, since Tibetan is an alphabetic script, how is phonology mapped onto orthography?

Step 2. Reorder the examples according to the complexity of the syllable and text.

শ্ৰ	5.	¥.	<u> </u>	۲.	₹.
gi	ta	mo	de	nga	na
3	중.	ক্ৰু	(~~2~~)		
khra	lda	rgyu	skye		
८सॅ र.	श्रेया	বর্ষম.	णुदः	শ্রপ্ড	_친 건.
'phur	sog	bsam	kun	g.yu	thab
집이.	٩ <u>€</u> 5	585	3 5	নুবা:	
sb al	brjod	dpyid	spyod	brag	

Step 3. Decipher the vowels and roots.

What are the vowels signs for i u o a e? क्षेप्कुक्षिक What is the root consonant for a syllable? की मुर्जा की मा है हैं हैं है है। !! A consonant with a vowel is typically the root and letters with superscripts or subscripts are root consonants.

শ্ৰ	5 [.]	₹ i.	<u> </u>	ㄷ.	₹.
gi	ta	mo	de	nga	na
图.	중.	ক্র	₽		
khra	lda	rgyu	skye		
पर्दिस.	র্মনা	বর্ষম.	. તેવ.	শ্রপ্ড	최적:
'phur	sog	bsam	kun	g.yu	thab
쥙다.	عَ€ رَ.	585	ৰ্ষ্ট্ৰন	নুবা:	
sbal	brjod	dpyid	spyod	brag	

첫이.

sbal

brjod

Step 4. Decipher the superscript, subscript, prefix, suffix and secondary suffix.

Now we have decoded the root, what do these extra scripts stand for? Super- and subscript: r: ਜੂ-ਰੁੱਛ੍-ਸ਼ੁਤ੍ਰਜਾ, l: ਕ੍ਰਾ, y: ਜੂ-ਸ਼ੂ-ਰੁੱਛ੍-ਸ਼ੁਤ੍ਰਜਾ, s: ਸ਼ੂ-ਸ਼ੂ-ਸ਼ੁਤ੍ਰਜਾ, l: ਕ੍ਰਾ, y: ਜੂ-ਸ਼ੂ-ਸ਼ੂ-ਸ਼੍ਰਜਾ, suffix and secondary suffix: ': ਕ੍ਰਫ਼੍ਰ-, r: ਕ੍ਰਫ਼੍ਰ-, g: ਕ੍ਰਜਾ ਤੁਜਾ ਜ਼ੁਮ੍ਹਾ, b: ਕੁਲ਼-ਸ਼ੁ-ਰੁੱਛ੍-, ਜ਼: ਕੁਲ਼-ਸ਼੍ਰ-, m: ਕੁਲ਼-ਸ਼ਾ, n: ਗੂ-ਸ਼ਾ, d: ਕੁੱਛ-ਸ਼ਿੰਦੂ-, ਦੁੰਤ੍ਰ-, ਜ਼: ਕੁਲ਼-ਸ਼ਾ-ਸ਼੍ਰ-, d: ਕੁੱਛ-ਸ਼ਿੰਦੂ-, ਜ਼-ਸ਼੍ਰ-, ਜ਼: ਕੁਲ਼-ਸ਼੍ਰ-, ਜ਼: ਕੁਲ਼-ਸ਼੍ਰ-, ਜ਼: ਕੁਲ਼-ਸ਼੍ਰ-ਸ਼੍ਰ-, b: ਕੁਲ਼-ਸ਼੍ਰ-ਸ਼੍ਰ-, ਜ਼: ਕੁਲ਼-ਸ਼੍ਰ-, ਜ਼: ਕੁਲ਼-ਸ਼੍ਰ-ਸ਼੍ਰ-, b: ਕੁਲ਼-ਸ਼੍ਰ-ਸ਼੍ਰ-, ਜ਼: ਕੁਲ਼-ਸ਼੍ਰ-, ਜ਼: ਕੁਲ਼-ਸ਼੍ਰ-, ਸ਼ਾ-ਸ਼੍ਰ-, ਜ਼: ਕੁਲ਼-ਸ਼੍ਰ-, ਸ਼ਾ-ਸ਼੍ਰ-, ਸ਼ਾ-ਸ਼੍ਰ-, ਜ਼: ਕੁਲ਼-ਸ਼੍ਰ-, ਸ਼ਾ-ਸ਼੍ਰ-, ਸ਼ਾ-ਸ਼ਰ-, ਸ਼ਾ-ਸ਼੍ਰ-, ਸ਼ਾ-ਸ਼੍ਰ-, ਸ਼ਾ-ਸ਼੍ਰ-, ਸ਼ਾ-ਸ਼ਰ-, ਸ਼ਾ-

dpyid

brag

```
bsgrigs
```

```
prefix(b)+superscript(s)+root(g)+subscript(r)
+vowel(i)
+suffix(g)+secondary_suffix(s)
```


Question 2: Sound change in Tibetan

The following table displays some examples of the typical sound changes that have occurred in the development of the Tibetic languages from CT to NT (Central $5 - 3 \times 10^{-5}$ Khams 5×10^{-5} Amdo 5×10^{-5}). Read the examples given and write down the modern pronunciations of the following Tibetan words (17').

Lhasa व्रास्त्रा Dege हे द्यो Bra-blang हा प्रा

Question 2: Sound change in Tibetan

		CT	>		NT	
				Central: Lhasa	Khams: Dege	Amdo: Bla-brang
	罰	skra	>	tşa	tşa	ht¢a
	*	ri	>	ri	ri	rə
	व्यक्तेत	bres	>	tşε	ndze	ndze
ŀ	759	bdun	>	tỹ	den	hdən
;	57	drug	>	tşhu	tşhu	tşək
)	₽.	bu	>	phu	pu	wə
,	न्य व	dga'	>	ka	ga	hga
3	Š	khyod	>	chø	t¢hø	t¢hol
	শ্ৰ	gon	>	khỡ	tçen; ken	kon
0	बे र्हेंय	me tog	>	me to	me thu	me tok
1	কৰ্মী	mgo	>	ko	ngo	ngo
2	5	da	>	tha	ta	ta
3	नेन	nyin	>	ņ.ĩ	n,in	n.ən
4	ध्येष	yig	>	ji	ji	jək
5	ৰ	lo	>	lo	lo	lo

sprin (1/ 3/ 4/ 9/ 13), 'brug (3/ 5), mda' (7/ 11), yod (8/ 14), lud (4 5 6/ 8 9 10 11 15), dgu (6/ 7), gri (1/ 2/ 5 6 9 12)

Question 2: Sound change in Tibetan

Answers:

	CT	>		NT	
			Central: Lhasa	Khams: Dege	Amdo: Bla-brang
<u>খ্রী</u> ব	sprin	>	tşĩ	tşin	~~şən~~
বস্ত্রুশ	'brug	>	tşu	~~ndzu?~~	ndzək
저도 저	mda'	>	ta	nda	nda
র্থান	yod	>	jø	*	jol
3 5	lud	>	ly	~~lu?~~	ləl
<u> </u>	dgu	>	ku	gu	hgə
刺	gri	>	tş ^h i	tși	tçə

References

Beyer, S. V. (1992). The classical Tibetan language. SUNY Press.

DeLancey, S., et al. (2003). Classical Tibetan. The Sino-Tibetan Languages, 3, 255.

Roche, G. (2017). Introduction: the transformation of Tibet's language ecology in the twenty-first century. International Journal of the Sociology of Language, 2017(245), 1–35.

Wylie, T. (1959). A standard system of Tibetan transcription. Harvard journal of Asiatic studies, 22, 261–267. Thank you for your attention!